

ZÁPIS

z obhajoby disertační práce paní Mgr. Hany Vobrátilkové konané dne 13. června 2012.

Téma práce: Měšťanské domy Starého Města pražského ve světle vizitačního protokolu tereziánského katastru

Přítomní: dle prezenční listiny.

Předsedkyně komise prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc. zahájila obhajobu a představila přítomným kandidátku.

Školitel PhDr. Zdeněk Hojda, CSc. seznámil komisi s dosavadní činností uchazečky, vyzdvihl samostatnost uchazečky při zpracovávání disertace a zdůraznil náročnost tématu. Školitel podrobněji popsal některé problémy, s kterými se musela uchazečka vyrovnat (náročná heuristika, metodologické zpracování, otázky vlastního zpracování, problém s pramennou základnou). Závěrem konstatoval, že ačkoliv některé otázky byly ponechány stranou, autorka využila značnou měrou pramenný potenciál a práce splnila očekávání.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací a spolu s využitím powerpointové prezentace názorně představila zpracovávané téma. Kandidátka nejprve uvedla časové vymezení svého výzkumu, poté se zaměřila na popsání vizitačního protokolu tereziánského katastru, hlavního pramenného zdroje, i na ostatní použité prameny, uvedla metodologické východisko, postup zpracování a nastínila okruhy, kterým se ve své práci věnovala. Autorka se tedy zaměřila na srovnání vizitačního protokolu tereziánského katastru s berní rulou z hlediska domovní zástavby Starého Města pražského podle lokálního rozdělení do čtvrtí, sledovala otázky berního zatížení měšťanských domů, poukázala na faktory, jež vedly k bernímu ohodnocení domů, svou pozornost zaměřila také na cenu domů, profesně-sociální stratifikaci majitelů domů, analýzu majetkových poměrů vybraných skupin obyvatel, vnější podobu domovní zástavby i vnitřnímu členění domu formou sondy a rovněž tak nájemnímu bydlení. Upozornila také na možnosti dalšího výzkumu a zdůraznila, že vzhledem k absenci trhových knih je vizitační protokol tereziánského katastru výjimečným pramenem pro poznání domovní struktury Starého Města pražského.

Poté oponenti – doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc. a prof. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D. v zastoupení prof. Marie Bláhové přednesli závěry svých posudků. Doc. Ebelová vysoce ocenila práci kandidátky a zpracování pramene. Oponentka upozornila na složitost interpretace pramene a paleografické komplikace. Rovněž pozitivně ohodnotila, jak se autorka práce dokázala kvalifikovaně vyrovnat se staršími výzkumy. Doc. Ebelová také nastínila problematiku využívání pasportů Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů. Vůči autorce měla drobné výhrady v používání některých terminologických pojmů. Oponentka také navrhl, aby byly jednotlivé domy na Starém Městě pražském zachyceny na plánu s vyznačením čísel popisných a nastínila další otázky, na které by autorka mohla dále upřít svou pozornost (např. otázka právovárečných domů, pivních a vinných šenků, komparace s jinými prameny pro srovnání v čase). Nakonec také konstatovala, že by bylo vhodné, aby byly údaje k jednotlivým domům z vizitačního protokolu tereziánského katastru vloženy do již přichystané databáze pro zpracování tohoto pramene. Závěrem oponentka práci doporučila k tisku, neboť je i cenným příspěvkem pro umělecké historiky.

Následně prof. Bláhová vytkla hlavní body z posudku prof. Millera, jenž konstatoval, že, ačkoliv práce přináší mnoho nových poznatků, má určité slabiny, zvláště v nereflexivní zahraniční literatury a v absenci komparace s jinými městy.

Kandidátka Hana Vobrátilková se vyjádřila k posudkům, uznala některé terminologické nepřesnosti a uvedla, že se nejedná o komparativní studii, nýbrž o studii případovou. Vyslovila také domněnku, že srovnání s jinými městy je značně problematické, neboť vyvstává otázka, co tato komparace může de facto nabídnout a zda je vůbec možné srovnání s výsledky výzkumu v Polsku a Německu, příp. Maďarsku, jak navrhuje oponent.

Diskuze:

V rámci diskuze vystoupil doc. PhDr. Jan Županič, Ph.D., který se ohradil vůči posudku prof. Millera, neboť posuzovatel patrně nepochopil charakter práce. Prof. Miller však sám ve svém posudku přiznal, že na tematiku nahlíží z perspektivy historika a nedoceňuje skutečnost, že práce byla předložena k obhajobě na katedře pomocných věd historických. Dále doc. Županič vyzdvihl rozbor držby jednotlivých měšťanských domů na Starém Městě pražském a poznamenal, že výsledky tohoto výzkumu pomáhají dešifrovat otázku, proč v jednotlivých městských čtvrtích dochází k asanaci, a nastínil otázku pustých domů. Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc. se zastavila u problematiky čísel popisných a domovních znamení a položila autorce dotaz ohledně spojování domů. Na to kandidátka odpověděla, že pro vyřešení této otázky je nutné sledovat jednotlivý majetek. Následně prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc. ocenila práci a autorky se zeptala, kterým směrem hodlá ve zpracování pramene pokračovat a co považuje za přínosnější, zda prohloubit analýzu, nebo se vrhnout do komparace s Novým Městem pražským. Autorka podotkla, že by ráda prohloubila svůj dosavadní výzkum. Dr. Hojda se dotkl otázky ikonografie města a konstatoval, že Staré Město pražské je ze všech pražským měst zachyceno ikonograficky nejhůře. Také poukázal na problematičnost využití pozůstalostních inventářů, neboť předměty v nich zachycené nejsou ve sledovaném období uspořádány podle místností. Dále přisedící navrhli další okruhy otázek, kterým by se autorka mohla v budoucnu věnovat (např. sledování měšťanské elity, měšťanské reprezentace prostřednictvím majetku, počtů nájemníků, otázky spojené s řemesly a živnostmi).

Po uzavření diskuze přistoupili přítomní členové komise k tajnému hlasování.

Výsledky hlasování:

Komise navrhla udělit Mgr. Haně Vobrátilkové titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: PhDr. Markéta Růčková

Podpis předsedkyně komise